

Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027

Regiunea Sud Muntenia

I. INTRODUCERE

Elaborată sub coordonarea *Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia* în strânsă colaborare cu partenerii locali și regionali, Strategia de Specializare Inteligentă 2021 – 2027 furnizează un cadru coerent pentru dezvoltarea viitoare a regiunii, bazată pe conceptul de specializare inteligentă. În acest sens, strategia reprezintă ***o bază strategică pentru elaborarea proiectelor de finanțare din fonduri externe/comunitare, naționale și locale ce au drept scop dezvoltarea durabilă a regiunii Sud Muntenia.*** De altfel, strategia urmărește ghidarea într-o manieră pragmatică, a actorilor relevanți din regiune, astfel încât intervențiile și activitățile necesare creării unei regiuni dinamice și competitive, bazate pe inovare și digitalizare să se concentreze asupra priorităților cheie aplicate sectoarelor de specializare inteligentă.

Bazată pe concluziile analizei socio-economice, pe avantajele comparative ale regiunii, pe punctele tari și oportunitățile acesteia, strategia, prin structură și conținut urmărește formularea unui răspuns coerent și articulat la problemele și punctele slabe ale regiunii, prin propunerea unei viziuni strategice ce susține dezvoltarea economică inteligentă a regiunii, concomitent cu dezvoltarea capacității acesteia de a se adapta și de a putea răspunde la principalele provocări societale actuale în vederea realizării tranziției la o economie bazată pe cunoaștere.

II. VIZIUNEA

Astfel, **viziunea strategică** pleacă de la premisa că realizarea unei tranziții industriale de succes necesită investiții substanțiale în producția avansată, în abilitățile și talentele oamenilor, precum și în cercetare și inovare, pentru a permite valorificarea deplină a beneficiilor noilor dezvoltări tehnologice și decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor. În acest sens, Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027, propune următoarea viziune: **“Regiunea Sud Muntenia inovează și își dezvoltă competitivitatea economică pe plan intern și internațional, prin dezvoltarea ecosistemului regional de inovare, dezvoltarea competențelor pentru tranziția verde și digitală și către o economie circulară și îmbunătățirea condițiilor cadru pentru specializare inteligentă”.**

III. DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ

Identificarea și stabilirea priorităților în contextul Strategiei de Specializare Inteligentă implică un proces de echilibrare eficientă între un demers de planificare de sus în jos, de identificare a obiectivelor generale aliniate cu politicile UE și un proces de jos în sus a apariției unor sectoare (ce pot fi chiar de nișă) candidate pentru specializare inteligentă, zone de experimentare și dezvoltare viitoare care decurg din activitatea de descoperire a actorilor antreprenoriale.

În regiunea Sud Muntenia, în procesul de selecție a domeniilor de specializare inteligentă s-a ținut seama de următoarele criterii de selecție:

- ✓ Potențialul de specializare, respectiv potențialul de clusterizare și aglomerările relevante;
- ✓ Avantajele competitive ale regiunii comparativ cu media națională și sectoarele unde există cel mai ridicat potențial de inovare pentru un impact de durată;
- ✓ Potențialul de dezvoltare al sectorului respectiv, bazat atât pe contextul natural al regiunii, cât și pe elementele rezultate în urma analizei calitative și a consultărilor publice.

În urma procesului de selecție au fost identificate la nivelul regiunii **opt domenii de specializare inteligentă**, cu cel mai ridicat potențial de inovare, dezvoltare și antrenare a celorlalte domenii de activitate din regiune. Fiecare domeniu poate fi valorificat prin intermediul **nișelor de specializare**, identificate prin intermediul procesului de descoperire antreprenorială ce a avut loc în regiune în perioada martie 2019 – iunie 2020. Identificarea și selectarea nișelor de specializare a avut drept principal criteriu existența masei critice de actori locali și regionali, care să identifice și să genereze proiecte de inovare.

Astfel, **cele opt domenii de specializare inteligentă și nișele aferente acestora**, identificate la nivelul Regiunii Sud Muntenia, sunt următoarele:

DOMENIILE DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ	NIȘELE DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ
1. Construcția de mașini, componente și echipamente de producție	<ul style="list-style-type: none"> • Automobile inteligente și sigure, electrice, componente și echipamente pentru industria auto
2. Agricultură și industria alimentară	<ul style="list-style-type: none"> • Agricultură de precizie • Alimente funcționale - noi produse alimentare sănătoase și îmbogățite nutrițional
3. Turismul și identitatea culturală	<ul style="list-style-type: none"> • Servicii de inovare în industria turismului • Soluții inovative pentru valorizarea patrimoniului cultural • Turismul integrat de tip cultural, spa/balnear, și oportunități de turism activ
4. Bioeconomia: dezvoltarea economiei circulare	<ul style="list-style-type: none"> • Biotehnologii în agricultură • Biotehnologii industriale • Biotehnologii orientate către protecția mediului, reducerea poluării și recuperarea deșeurilor
5. Localități inteligente ce oferă servicii inovative cetățenilor	<ul style="list-style-type: none"> • Tehnologii de mediu pentru localități inteligente și verzi (eficiență energetică, energii regenerabile) • Servicii publice inteligente • Locuire inteligentă
6. Industria și Cercetarea de înaltă tehnologie	<ul style="list-style-type: none"> • Metode și tehnologii avansate de producție • Materiale avansate • Inovare în industria aerospațială • Inovare în industria nucleară
7. ITC	<ul style="list-style-type: none"> • Industria 4.0 • Securitate cibernetică

	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalizare • Big data (Fintech și GIS) • Noi produse și servicii TIC
8.Sănătate	<ul style="list-style-type: none"> • Biotehnologii și Bionanotehnologii medicale și farmaceutice • Biosecuritate • Medicină inteligentă • Medicină de prevenție/ personalizată

IV. MIX DE POLITICI

Implementarea strategiei se va baza pe un **mix de politici** structurat în patru secțiuni majore, după cum urmează:

- **Priorități verticale** – domeniile economice din regiune cu cel mai ridicat potențial de specializare inteligentă, care pot genera un efect de antrenare pentru sectoarele conexe și care reprezintă vectorul dezvoltării durabile în regiune;
- **Priorități orizontale** – direcțiile strategice de urmat la nivelul tuturor domeniilor economice de specializare inteligentă;
- **Măsuri** – direcțiile de acțiune de urmat la nivelul priorităților identificate, în vederea implementării strategiei și atingerii obiectivelor acesteia;
- **Portofoliul de proiecte** – reprezintă toate proiectele ce au fost identificate ca reprezentative pentru dezvoltarea regiunii în sectoarele de specializare inteligentă.

Mai jos sunt prezentate sintetic **prioritățile și măsurile** identificate la nivelul Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud Muntenia:

- Prioritatea 1 - Îmbunătățirea condițiilor cadru pentru specializare inteligentă, cu măsurile:
 - Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în programarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă și a Mecanismului de Descoperire Antreprenorială (MDA)
 - Dezvoltarea competențelor actorilor din Cvadruplu Helix (mediul de afaceri, cel academic și de cercetare, sectorul public și societatea civilă) implicați în procesul de descoperire antreprenorială
 - Dezvoltarea și implementarea cu regularitate a mecanismului de descoperire antreprenorială la nivel regional
 - Dezvoltarea sistemelor de implementare, monitorizare și evaluare a Strategiei de Specializare Inteligentă
- Prioritatea 2 - Dezvoltarea capitalului uman pentru tranziția la economia bazată pe cunoaștere, cu măsurile:

- Dezvoltarea curriculei școlare și de formare profesională din perspectiva creativității și adaptării la noile tendințe tehnologice
 - Programe educaționale de stimulare a aptitudinilor și competențelor de antreprenariat, inovare și digitalizare în învățământ
 - Dezvoltarea și consolidarea sistemului de învățământ dual
- Prioritatea 3 - Dezvoltarea și maturizarea ecosistemului regional de inovare, cu măsurile:
- Îmbunătățirea capacității ecosistemului antreprenorial de a crea și dezvolta rapid start-up-uri și spin-off-uri în domeniile de specializare inteligentă
 - Sprijin pentru dezvoltarea durabilă a mediului de afaceri prin inovare, modernizare tehnologică și digitalizare
 - Întărirea capacității sistemului de cercetare-inovare și colaborării acestuia cu mediul de afaceri
 - Dezvoltarea capacității regionale de transfer tehnologic
 - Instrumente financiare pentru creșterea accesului la finanțare al ecosistemului regional de inovare
 - Creșterea eficienței serviciilor publice prin digitalizare și interoperabilitate
 - Sprijinirea dezvoltării și funcționării clusterelor, poliilor de competitivitate și rețelelor de afaceri
 - Creșterea cooperării interregionale și internaționale

V. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

Anexă a Strategiei de Specializare Inteligentă a regiunii Sud Muntenia 2021-2027, **portofoliul de proiecte** este rezultatul unui larg proces de consultare a actorilor cheie de la nivel regional, proces realizat în special prin focus-grupurile de descoperire antreprenorială.

Astfel, procesul de descoperire antreprenorială, a avut două scopuri principale:

- Confirmarea relevanței domeniilor de specializare inteligentă ale regiunii și aducerea eventualelor completări în cadrul domeniilor și nișelor de specializare inteligentă din strategie;
- Actualizarea portofoliului de proiecte pentru perioada de programare 2021-2027, considerat a fi elementul cheie pentru implementarea și actualizarea Strategiei.

Procesul de colectare a ideilor de proiecte s-a desfășurat prin intermediul următoarelor etape:

- a. Generarea de idei de proiecte și dezvoltarea ideilor selectate (pe bază de vot) în cadrul atelierelor de descoperire antreprenorială;
- b. Dezvoltarea unora din ideile selectate și/sau generate în cadrul proceselor de descoperire antreprenorială ulterior desfășurării atelierelor;
- c. Dezvoltarea de către participanții la atelierile de descoperire antreprenorială a unor idei ulterior desfășurării acestor ateliere sau de către actori cheie din rețelele participanților.

În regiunea Sud Muntenia procesul de descoperire antreprenorială pentru perioada 2021 – 2027 a demarat în luna martie 2019 și a beneficiat de sprijin din partea Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene. Astfel, în perioada martie – mai 2019 au fost organizate 3 focus grupuri de descoperire antreprenorială, ocazie cu care au fost colectate 69 idei de proiecte generate de reprezentanții Quadruplu Helix. În acest proces au fost implicate 48 de instituții, din care 18 firme, 8 institute de cercetare și universități, 11 reprezentanți ai administrației publice locale și centrale și 11 organizații ale societății civile.

În continuarea acestui demers și în scopul prezentării și dezbaterii mixului de politici aferent Strategiei de Specializare Inteligentă a regiunii Sud Muntenia pentru perioada 2021-2027, precum și portofoliului de proiecte aferent strategiei, în perioada iunie – iulie 2020 Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia a organizat alte 3 focus grupuri de descoperire antreprenorială aferente domeniilor de specializare inteligentă. În acest proces a fost implicat un număr de 60 instituții, din care 20 firme, 15 institute de cercetare și universități, 15 reprezentanți ai administrației publice locale și centrale și 10 organizații ale societății civile. În urma acestui demers, a rezultat un număr de 47 de idei de proiecte, aferente domeniilor de specializare inteligentă. Cu această ocazie au fost revizuite domeniile cu potențial și actualizate nișele de specializare inteligentă.

Totodată, ca urmare a publicării în consultare publică, în data de 06 mai 2020, pe site-ul Ministerului Fondurilor Europene, a Ordonanței de Urgență privind instituirea unor măsuri, precum și a unui sprijin financiar, pentru pregătirea portofoliului de proiecte în domenii strategice considerate prioritare pentru perioada de programare 2021-2027, destinat finanțării prin Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020, POAT 2014-2020, și Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, POIM, ADR Sud Muntenia a realizat o Fișă pentru proiectele de specializare inteligentă în vederea acordării sprijinului financiar pentru elaborarea documentațiilor tehnico-economice – regiunea Sud Muntenia, luând în considerare condițiile de acordare a sprijinului financiar prevăzute în OUG 88/2020.

În urma acestui demers, s-au colectat un număr total de 65 de fișe de proiecte aferente celor 8 domenii de specializare inteligentă. Ca și în cazul exercițiilor anterioare de planificare a dezvoltării regionale, puse în practică în regiune, abordarea a fost una participativă, reprezentând un proces bazat pe parteneriat și consultare publică.

VI. SISTEMUL DE GUVERNANȚĂ

Sistemul de guvernare propus pentru Strategia de Specializare Inteligentă a regiunii Sud Muntenia 2021 – 2027 are o abordare pe mai multe niveluri, scopul acestuia fiind atât asigurarea participării și asumării strategiei de către actorii cheie din sistemul Cvadruplu Helix la nivel regional și implicarea lor în implementarea acesteia (inclusiv în activitățile de monitorizare și evaluare) cât și facilitarea comunicării pe plan vertical, cu organizații și instituții la nivel național și european, pe de o parte și cu actorii relevanți la nivel sub-regional, pe de altă parte (inclusiv pentru a contribui la activitățile de planificare și programare). Principalele structuri din sistemul de guvernare a Strategiei sunt:

- **Grupurile de Lucru Sectoriale (GLS)** - se constituie în vederea transformării economice prin inovare și digitalizare în domeniile/sectoarele de specializare inteligentă identificate în Strategie și se bazează

pe cooperarea de tip Cvadruplu Helix. Astfel, acestea sunt formate din reprezentanții mediului de afaceri din domeniul respectiv, reprezentanții universităților și ai institutelor și centrelor de cercetare-dezvoltare, ai infrastructurilor de sprijinire a afacerilor, ai administrației publice și din sfera societății civile.

- **Consortiul Regional de Inovare (CRI)** este o structură consultativă, fără personalitate juridică, care funcționează după propriul Regulament de organizare și funcționare. În urma actualizării componenței Consortiului Regional pentru Inovare în anul 2020, noul Consortiu este format din 20 de membri titulari, care pot fi înlocuiți de membri supleanți, fiind coordonată de Directorul General al ADR Sud Muntenia. Membrii reprezintă mediul de afaceri și structuri de sprijin a afacerilor (asociații și federații patronale, clustere de inovare, firme), mediul academic și de cercetare (universități și institute de cercetare), autorități publice locale (consilii județene).
- **ADR Sud Muntenia**, prin intermediul Echipei de Management a Strategiei, asigură guvernanta operațională la nivel regional.
- **Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CpDR)** este principalul for decizional la nivel regional și asigură guvernanta strategică alături de Consortiul Regional de Inovare. În conformitate cu art. 7 din legea 315/2004, Consiliul analizează și aprobă strategia. CpDR are 28 de membri, reprezentanți ai administrației locale din fiecare județ al regiunii.

VII. MONITORIZARE SI EVALUARE

Agencia de Dezvoltare Regională Sud-Muntenia este responsabilă de activitatea de monitorizare și evaluare. Procesele de colectare a datelor, precum și elaborarea rapoartelor de monitorizare strategică vor cădea în responsabilitatea experților agenției. În ceea ce privește activitatea de evaluare vor implicați experți independenți, ce vor fi subcontractați. Pe lângă ADR Sud-Muntenia, un rol important în monitorizarea strategiei RIS3 îl are Consortiul Regional de Inovare, structură consultativă, fără personalitate juridică, organizată și coordonată de ADR Sud-Muntenia. Printre atribuțiile acestuia se numără avizarea Strategiei și a planului de acțiune aferent și monitorizarea implementării acestuia. Raportul de evaluare va fi de asemenea transmis Consortiului Regional de Inovare spre avizare. După avizare, rapoartele vor fi transmise către Consiliul pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia spre aprobare.

VIII. DATE DE CONTACT

Coordonatorul Strategiei de Specializare Inteligentă Sud Muntenia este **D-na Gilda NICULESCU**, Șef Serviciu, Serviciul Gestionare, Evaluare și Monitorizare Program, Direcția Autoritatea de Management POR Sud Muntenia, ADR Sud Muntenia.

Informații detaliate sunt disponibile aici:

<https://www.adrmuntenia.ro/index.php/strategia-de-specializare-inteligenta-a-regiunii-sud--muntenia-post-2020/static/1314>